

De chartervisserij is zich van het traditionele wrakvissen op gul aan het verbreden naar nieuwe vissoorten en andere vistechnieken.

DE NEDERLANDSE CHARTERVISSERIJ

Een mooie 'mixed bag' van traditioneel en modern

Het vissen vanaf een charterschip is sinds jaar en dag een populaire vorm van zeevissen. Maar hoe staat deze visserij er anno 2014 eigenlijk voor? Wat is er veranderd in vergelijking met vroeger en hoe weten schippers zich aan te passen aan een gewijzigde visstand en veranderde wensen van de opstappers? We vroegen vier schippers naar hun ervaringen en hun kijk op de chartervisserij.

TEKST JEROEN SCHOONDERGANG FOTOGRAFIE BRAM BOKKERS

Het opstappen aan boord van een charterschip is één van de oudste vormen van zeehengelsport in Nederland. Deze visserij is echter niet meer te vergelijken met vroeger. Toen stapten zeevissers steevast aan boord van een grote kotter om met tientallen gelijkgestemden het ruime sop te kiezen. Tegenwoordig is het steeds

gebruikelijker dat de charterschippers met kleinere, snelle schepen varen die ruimte bieden aan tien tot maximaal twaalf vissers.

VERANDERDE VISSERIJ

Ook de visserij is veranderd. Waar de traditionele gulvisserij in een dip zit, zijn nieuwe soorten – zoals haaitjes en zeekarper – aan een opmars

bezig. En schippers die in het recente verleden nog tientallen kilometers voeren om veelbelovende wrakken te bevissen, lijken de ankervisserij boven de vlakke zandgrond te herontdekken. Daar combineren ze traditionele vistechnieken met nieuwe vissoorten. Wrakvissers verruilen wapperlijnconstructies en pilkers voor 'ouderwetse' driehaaks paternosters met zagertjes of piertjes. Het lijkt de laatste jaren prima te gaan met de platvis, zodat er ook een visje voor de pan te vangen is. Als bonus maak je dan ook nog kans op een gladde- of hondshaai, of dicht bij een wrakje of steenstort, op een zeekarper.

JONGE VISSERS

De jeugd heeft de toekomst, ook voor wat betreft de bootvis-

serij op zee. Die laatste lijkt echter vooral oudere vissers te trekken. Waarschijnlijk komt dit doordat het aanmonteren op een charterschip een vrij kostbare onderneming is. Een dag vissen komt al snel op een euro of vijftig, vervoer en aas niet meegerekend. Een aantal charterschippers – waaronder Rene de Back van The Pirate II – onderkent dit gemis aan jonge vissers en organiseert daarom jaarlijks jeugddagen. De sportvissende jeugd mag dan kosteloos opstappen voor een geheel verzorgde visdag, aangezien de schippers en een aantal sponsoren de kosten voor hun rekening nemen. Dit is een fraai initiatief dat een belangrijke impuls kan zijn voor de toekomst van het sportvissen op charterboten.

EEF HOEK: 'ER IS NOG STEEDS EEN LEUK VISJE TE VANGEN'

Bij de wrakvisserij komen er af en toe ook leuke verrassingen boven, zoals de zeekarper.

Eef Hoek is het beste te typeren als een klassieke wrakvisser. Zijn schip de Valkyrie maakt tochten tot zestig mijl uit de kust. Maar ook de nieuwe visserijen op de vlakke grond en op de nabijgelegen wrakken zijn niet aan de aandacht ontsnapt van deze ex-kleine bootvisser met zijn unieke catamaran.

Ruim vijf jaar geleden begon Eef Hoek vanuit zijn goedlopende hengelsportzaak in Ouddorp met charteren. In Engeland kocht hij de Valkyrie, een twaalf meter lange Catapult Cat catamaran. "Ik ben in een goede periode begonnen", zegt Hoek. "Er was volop vis te vangen en het liep storm met boekingen. Zo kon ik in korte tijd een grote, vaste klantenkring opbouwen." Hoewel Hoek merkt dat de animo voor de chartervisserij terugloopt, heeft hij nog steeds niet te klagen over de klandizie. "Bijna alle dagen zitten we nog volgeboekt. Maar waar je een paar jaar geleden drie tot vier weken van tevoren al vol zat, boeken mensen nu vaak pas een paar dagen van tevoren." Daarbij kan Hoek vertrouwen op een loyale vaste klantenkring: doorgaans ervaren sportvissers, die met name zijn geïnteresseerd in de wrakvisserij. "We doen wel tochten waarbij we boven de vlakke grond voor anker vissen, vooral op schar. Maar dat hooguit zo'n vijftien keer per jaar. In de zomer krijgen we nogal wat campinggasten aan boord die op makreel willen vissen. Zo kom ik al snel aan zo'n 25 makreeltrips in het seizoen. Daarnaast heb ik ieder jaar een aantal boekingen voor personeelsuitstapjes met voor iedereen een huurhengel aan boord."

VERRE WRAKKEN

Het merendeel van de visserij op de Valkyrie speelt zich echter af boven de wrakken. Hoewel er zeker nog wel een visje wordt gevangen, is die visserij toch minder geworden. "De visserij op de specialistische zeebaarstrips – die wij met de Valkyrie als één van de eersten organiseerden – is moeilijker geworden; al

Schipper: Eef Hoek
Locatie: Stellendam
Schip: Valkyrie, catamaran van twaalf meter
Capaciteit: max. twaalf personen
Type visserij: wrakvissen en voor anker boven vlakke grond
Meer informatie: www.hoekzeehengelsport.nl

wordt er nog wel baars gevangen. Op de reguliere wraktrips wordt er meestal met een gewone montage voorzien van pieren op gul gevist. Al hebben veel opstappers ook wel een hengeltje bij zich voor de pilker of een shad. Op de juiste momenten kan dat nog steeds goed werken en is er zeker een visje te vangen. Maar de dagen dat er gemiddeld tientallen grote gullen binnenkwamen, zijn voorbij."

RODE PONEN

Hoek staat open voor nieuwe uitdagingen op charter-gebied en participeerde dan ook met veel plezier in het Sharkatag-project van afgelopen zomer. "Een ontzettend leuk initiatief, waarbij het me verraste dat er zo'n animo voor was. Twee trips waren zo vol. Of er voor de Valkyrie veel toekomst zit in deze gespecialiseerde trips, vraag ik me wel af. Maar een stuk of vijf haaientripsjes per jaar krijgen we denk ik wel vol." Hoewel de Noordzee het zwaar te verduren heeft, blijft Hoek optimistisch. "Het is lastiger geworden om veel vis te vangen. Maar een dag aan boord is nog altijd zeker de moeite waard. Er is nog steeds een leuk visje te vangen. Daarbij komt er af en toe ook nog iets bijzonders aan boord. Zo vingen we vorig jaar een aantal mooie zeekarpers en werden er tijdens zeebaarstrips ook best wat hele mooie rode ponen gevangen."

RENE DE BACK: 'VAN WRAK NAAR VLAK'

Rene de Back maakte een aantal jaren geleden een bijzondere switch als charterschipper. Hij zag de wrakvisserij vanuit zijn ligplaats Neeltje Jans teruglopen en besloot te verkassen naar Vlissingen. Daar heeft De Back zich met zijn *Pirate II* gespecialiseerd in de visserij voor anker boven de vlakke grond.

Het vertrek naar Vlissingen, waar naast de *Pirate II* ook de charters *Nautilus* en *Wiesje* hun thuishaven hebben, bleek een gouden greep voor Rene de Back. "Sindsdien is de animo voor de visserij vanaf mijn schip met vijftig procent toegenomen", zegt De Back, schipper van de *Pirate II*. "Per jaar heb ik nu een stuk of 150 charters. Daar kwam ik niet aan toen ik vooral nog met diehard wrak vissers uitvoer." Die opleving komt door een samenloop van omstandigheden, vermoedt de schipper. "Met het teruglopen van de vangsten op de wrakken en de kosten die dergelijke verre tochten met zich meebrengen, zocht ik een alternatief. Dat vond ik op de Westerschelde. Hier is het mogelijk om visdagen met vijftig vissen de man te maken. We vangen dan een mooie variatie aan vis: scharren, bot, een tongetje en later in het seizoen ook gul en wijting. De Oosterschelde vissers die hun vangsten achteruit hebben zien gaan, vinden op de Westerschelde een visserij zoals je die vroeger op de Oosterschelde had."

HAAIEN

Hoewel een groot aantal van zijn opstappers graag een 'bakkertje' – een visje voor de pan – meeneemt, ziet

Er is een groeiende interesse voor specialistische visserijen, zoals die op haaien.

De Back wel een groeiende interesse in specialistische visserijen waarbij de vangst niet per definitie wordt meegenomen. De visserij op haaitjes, die in aantallen lijken toe te nemen in de Zeeuwse delta, is daar een mooi voorbeeld van. De Back heeft duidelijk lol in het uitzoekwerk dat de visserij op deze voor de Nederlandse sportvisserij nieuwe soorten met zich meebrengt. En dat werpt ook zijn vruchten af. "Juli, augustus en september zijn doorgaans stille maanden voor de visserij op platvis. We doen dan een aantal haaienexpeditie in de buurt van wrakjes die op maximaal twintig kilometer varen liggen. We hebben al vier soorten gevangen: gewone gladde haai, gevlekte gladde haai, hondshaai en zelfs al een ruwe haai."

TIJDREIS

Terwijl er op visgebied volop ontwikkelingen zijn, lijkt het erop alsof de opstappers bij De Back een reis terug in de tijd hebben gemaakt. "De montages die ze gebruiken lijken op die van vroeger: lood met daarboven een eenvoudige driehaaks patroon met afhouders. Een pier of zagertje als aas, en meer heb je niet nodig voor deze visserij. De visserij op de haaitjes is in principe hetzelfde, alleen gebruiken we dan verzwaarde onderlijnen." Op hengelgebied ziet hij ook veranderingen. "Veel vissers gaan met dunnere toppen en lichter materiaal aan de slag om meer plezier te hebben van de vangst. Al is er ook nog een groep die opstapt met zo'n ouderwetse kunstleren tas van Albatros en een volglashengel met ogen die met porselein zijn gevoerd."

Schipper: Rene de Back
Locatie: Vlissingen
Schip: The Piratell, Offshore P4 van twaalf meter
Capaciteit: max. twaalf personen
Type visserij: voor anker boven vlakke grond, incidenteel wrakvissen
Meer informatie: www.westerscheldevisseren.nl

CEES PRONK: 'DE WRAKVISSERIJ IS ZEKER NOG DE MOEITE WAARD'

De Nieuwediep van Cees Pronk is een begrip bij zeevissers in de kop van Noord-Holland. Het in Den Helder gelegen schip richt zich voornamelijk op de wrakvisserij en in het bijzonder op de kabeljauw. Daarnaast komt vaak ook een fraaie 'mixed bag' van steenbolken, scharren en wijtingen aan boord.

Cees Pronk is als we hem bellen net terug van een ritje als tender, het vervoeren van bemanningen naar en van hun schip. Ook dat is het bestaan van een charterschipper. Dagen waarop niet met sportvissers kan worden uitgevaren, moeten toch worden gecompenseerd. "Het weer is de laatste maanden niet gunstig geweest. Dan heb je toch te maken met veel 'uitgewaaid' weekenden en tochten die daardoor niet door zijn gegaan. Het afgelopen jaar heb ik nog ongeveer zo'n honderd vistochten gemaakt. Gelukkig weten we de vis dan nog steeds te vinden."

VOORAL WRAKVISSEN

Het vissen op de wrakken is de hoofdmoot voor Pronk en zijn Nieuwediep. Een visserij die niet meer de allure heeft van tien jaar geleden. Maar die volgens Pronk toch zeker nog de moeite waard is. "De laatste tocht met opstappers is daar een mooi voorbeeld van. Iedereen aan boord heeft zich prima vermaakt én ze hebben allemaal hun visjes gevangen. We moesten even zoeken, maar uiteindelijk had iedereen toch vis. Met een pier strak tegen de bodem gevist, vingen ze gemiddeld de man een stuk of negen gullen en daarbij nog wat steenbolken en scharren. Dat is toch een leuke visdag."

Het gevoel dat zijn klanten tevreden van boord stappen, wordt bevestigd door verschillende vangstverslagen in blogs op het internet. Zo rapporteert een opstapper over een succesvolle zomertrip bij een wrakje waar mooi tong en zelfs een stuk of wat mullen werden gevangen. Een ander recent verslag maakt melding van de tomeloze inzet van Pronk. Om iedereen een gulletje te laten vangen aan kunsttaas en natuurlijk aas, bezocht hij tijdens de betreffende visdag maar liefst elf wrakken.

Het welslagen van een visdag op zee is meer dan de optelsom van de gevangen vissen.

Schipper: Cees Pronk
Locatie: Den Helder
Schip: De Nieuwediep, Dixon 42, twaalf meter lang
Capaciteit: max. twaalf personen
Type visserij: wrakvisserij
Meer informatie: www.denieuwediep.nl

NIUWELINGEN

Hoe graag hij het ook zou willen, het lukt Pronk niet om de ankervisserij goed van de grond te krijgen. "Er is zeer weinig animo voor de visserijen die elders wel populair zijn, zoals het traditionele aasvissen op platvis. De ankervisserij boven vlakke grond op de Noordzee is in deze regio niet bijzonder en dus ook niet populair." De terugloop van de visstand op de Waddenzee is daar volgens hem wel debet aan. "Vroeger was dat een belangrijke plek voor de visserij op platvis. Maar daar is tegenwoordig jammer genoeg weinig meer van over. Hopelijk trekt dat in de toekomst weer aan, maar vooralsnog is het geen optie."

In de zomermaanden is er de laatste jaren gelukkig wel veel makreel te vangen. De makreeltochten aan boord van de Nieuwediep zijn vooral bij vakantiegangers populair. En ook bedrijven weten Pronk nog steeds te vinden voor uitstapjes. "Dan zorg ik dat alles aan boord is en ga ik ervan uit dat de opstappers nooit eerder hebben gevist. We leren ze dan hoe ze een visje moeten vangen. Hopelijk is dat voor een aantal van die nieuwelingen dan reden om ook eens met een gewone vistocht mee te gaan."

PIET BOUWMAN: 'GUL IS MOEILIK, MAAR MAKREEL EN PLATVIS DOEN HET GOED'

De traditionele chartervisserij met grote kotters heeft het moeilijk. Een teruglopende visserij en een periode met veel verwaarde dagen, zorgen ervoor dat de boekingen afnemen. Schipper Piet Bouwman van de Neeltje Jans gebruikt zijn jarenlange ervaring als schipper om voor zijn opstappers nog een visje te vinden.

De Neeltje Jans is een traditionele charterkotter. De boonkotter van Piet Bouwman maakt trips tot zestig mijl om op de wrakken op gul te vissen. Een soort die zich de laatste jaren steeds moeilijker laat vangen, zo concludeert Bouwman. "Als ik mijn logboeken van de afgelopen jaren bekijk, zie ik de vangsten teruglopen. Dat komt ook door het weer. Het afgelopen jaar heb ik een flink aantal visdagen moeten annuleren. Daar kun je niets aan doen, maar jammer is het wel. Met de veiligheidsvoorschriften waar een groot schip tegenwoordig aan moet voldoen, hebben we een volle jaaragenda nodig om de kosten te kunnen dragen en ook nog iets over te houden."

WRAKGOEROE

De teruglopende vangsten zijn voor de vissers die de 'gouden' jaren van de wrakvisserij hebben meegemaakt wellicht een reden om aan wal te blijven. Voor vissers die willen kennismaken met het wrakvissen vanaf een charterboot, is de Neeltje Jans zeker geen verkeerde keuze. Op een groot schip is het beter toeven voor mensen die hun zeebenen nog moeten vinden. Het schip is wellicht niet zo snel, maar kan ook bij minder gunstige weersomstandigheden nog uitvaren. Ook weet 'wrakgoeroe' Bouwman – zoals opstappers en sommige collega-charterschippers hem noemen – altijd nog wel een visje te vinden. Maar gemakkelijk is het soms niet, ondanks dat hij gepokt en gemazeld is in de visserij in zijn regio. De opstappers vangen gemiddeld twee tot vijf gullen de man. En afgaand op de recente internetverslagen van visdagen met Bouwman, gaan de meeste mensen doorgaans tevreden van boord.

MAKREEL

Naast het wrakvissen, is Bouwman met zijn Neeltje Jans in de zomermaanden druk met makreeltochten. "In tegenstelling tot de gul, ging het de afgelopen jaren uitstekend met de makreel", zegt schipper Bouwman. "We zijn de afgelopen zomer een stuk of vijftig keer uitgevaren en de vangsten waren doorgaans goed." Een uitstapje naar het traditionele bodemvissen boven het zand, ziet Bouwman ook wel zitten. "Maar ik vraag me wel eens af waar de vlakke grondvissers zijn gebleven. Als het weer tegenzit, bied ik de zandvisserij voor anker als alternatief aan. We hebben zelfs vaste dagen voor de ankervisserij op onze site staan. Maar jammer genoeg is daar weinig animo voor. En dan te bedenken dat je zo een prachtige visdag kunt beleven. Je hebt een langere vistijd en de kansen om een lekker maaltje vis te vangen zijn behoorlijk groot. Als de platvis het doet, kun je hier geweldige vangsten boeken."

Waar de gulvisserij in een dip zit, gaat het de afgelopen jaren uitstekend met de makreelvisserij. (foto: Sander Boer)

Net als alle andere Nederlandse charterboten en -schippers, zijn de vier in dit artikel genoemde namen ook terug te vinden in de SportvisserREISgidsen van Zeeland en de Noordzeekust.

Schipper: Piet Bouwman
Locatie: Neeltje Jans
Schip: Neeltje Jans, boonkotter van 38 meter
Capaciteit: 45 personen (bodem-/wrakvissen), 65 man (makreel)
Type visserij: wrak- en makreelvisserij, daarnaast ook vlakke grondvisserij
Meer informatie: www.bouwman sportvisserij.nl